

Handläggare:
Marie Khoury
08 508 18 042

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2015-06-11

Mötesplats för demokrati och inflytande samt kontaktyta för samhällsservice

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden uppdrar åt förvaltningen att starta en försöksverksamhet för ökat demokratiskt deltagande och inflytande samt samhällsservice i stadsdelen Fagersjö och att utveckla liknande mötesplatser och kontaktytor i andra stadsdelar där det finns behov, enligt den beskrivning som anges i ärendet.

Per-Ove Mattsson
tillförordnad stadsdelsdirektör

Sammanfattning

I nämndens underlag för budget 2016 med inriktning för 2017 och 2018 och i tertialrapport 1 2015 beskrivs den pågående översynen av behovet av medborgarkontor eller motsvarande som togs upp i stadsdelsnämndens verksamhetsplan och budget 2015. I de båda dokumenten beskrivs också en försöksverksamhet för ökat demokratiskt deltagande och inflytande samt samhällsservice som planeras i stadsdelen Fagersjö.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden uppdrar åt förvaltningen att starta en försöksverksamhet i Fagersjö under hösten 2015 och att utveckla mötesplatser och samhällsservice i andra stadsdelar där det finns behov.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom stadsdelsdirektörens stab och förvaltningsledning.

Bakgrund

I budget 2015 för Stockholms stad ges demokratifrågor en framträdande plats. Att skapa en demokratiskt hållbar stad är ett av fyra övergripande inriktningsmål för stadens alla verksamheter. Den representativa demokratin ska stärkas och valdeltagandet öka. Stadens invånare ska känna till sina möjligheter att påverka.

Under rubriken Ytterstadsarbete och demokrati (sidan 41, budget 2015 för Stockholms stad) lyfts stadsdelsnämnderna fram som viktiga verktyg i den lokala demokratin. Det ska vara lättare att genomföra medborgarförslag och invånarnas inflytande över närmiljö och samhällsplanering ska stärkas. Samhällsservice ska finnas i hela staden, bland annat genom fler medborgarkontor i ytterstaden.

Kommunstyrelsen inrättar ett ytterstads- och demokratiutskott som ska vara pådrivande och följa hur stadens nämnder och bolag arbetar med att stärka demokratin. Facknämnder och bolagsstyrelser ska tydligt prioritera ytterstaden, till exempel rörande idrott, kultur, skola, arbete och bostäder. Stadens bostadsbolag medverkar och är engagerade i att utveckla ytterstaden i dialog med hyresgästerna. Stadsdelsnämnderna tillförs resurser för att utveckla delaktigheten och inflytandet i syfte att stärka demokratin och öka valdeltagandet. I central medelsreserv avsätts medel för stadsdelsnämndernas demokrati- och utvecklingsarbete.

Även det avsnitt i budgeten som beskriver stadsdelsnämndernas uppgifter innehåller en beskrivning av demokratiarbetet (sidorna 60-61). Förutom det som nämns ovan om medborgarkontor och ökat valdeltagande ska mötesformer ses över och kontakter med föreningslivet främjas. Samarbetet med nämndernas råd ska fördjupas genom att råden involveras tidigare i beredningen av stadsdelsnämndens ärenden.

I stadsdelsnämndens Verksamhetsplan och budget 2015, under kommunfullmäktiges mål 4.6, "Stockholm är en demokratisk stad där medborgarna har inflytande" (sidan 52), beskrivs att

förvaltningen planerar att utveckla former för ökad dialog med invånare, verksamma och föreningar samt andra aktörer inom civilsamhället.

Bland annat beskrivs att invånare bjuds in till möten i samband med aktiviteter och viktiga frågor som rör stadsdelsområdet. Områdesmöten, samrådsmöten och stadsdelsnämndens öppna forum beskrivs som exempel på mötesplatser för invånare, förtroendevalda, tjänstemän, organisationer och föreningar. Med syfte att förstärka det lokala demokratiska inflytandet och öka delaktigheten för invånarna i stadsdelsområdet lyfts mötet mellan förtroendevalda och invånare samt andra aktörer fram som en naturlig del vid aktiviteter och evenemang. I samma syfte planeras stadsdelsnämndens öppna forum och sammanträden att hållas på olika platser i stadsdelsområdet och tillgängliggöras för flera genom fortsatta webbsändningar.

Förvaltningen beskriver också att förutsättningen för ett fördjupat demokratiskt deltagande för somliga invånare kan kräva mer personlig service. Det gäller till exempel i frågor som rör demokrati, myndigheter, stadens service och verksamheter samt ytterstadsutveckling, konsumentvägledning och lotsverksamhet för lokala företagare, nyföretagare och näringsidkare som vill etablera sig i Farsta.

Förvaltningen har även inlett en översyn av behovet av medborgarkontor eller motsvarande. Inledningsvis har förvaltningen studerat hur Botkyrka kommun och Spånga-Tensta stadsdelsnämnd arbetar med kontaktytor för invånare genom medborgarkontor. Översynen har haft särskilt fokus på stadsdelen Fagersjö, där behovet av att utveckla det demokratiska deltagandet med mera lyfts fram särskilt i årets verksamhetsplan, bland annat med anledning av ett lågt deltagande i kommunalvalet 2014. I översynen har förvaltningen också haft kontakt med kulturnämndens bibliotek i Farsta centrum, som upplever att de ofta får frågor om samhällsinformation. Förvaltningen har också sett över behov och möjlighet för ökad samhällsservice i stadsdelen Hökarängen.

Översynen fortsätter, bland annat med en undersökning i samband med Farsta mat- och kulturfestival i slutet av maj, uppföljning om behov av ökad samhällsservice i stadsdelarna centrala Farsta och Hökarängen samt den planerade

försöksverksamheten i Fagersjö som beskrivs närmare i det här ärendet.

Stadsdelsnämndens demokratiråd, som inrättades genom nämndens beslut den 21 maj i år, har fått till uppgift att följa och bereda frågor om demokratiutveckling.

Under nämndmålet ”Farsta är ett demokratiskt stadsdelsområde där invånarna har inflytande” i årets verksamhetsplan lyfts fyra aktiviteter fram:

- Ett demokratiråd inrättas och sammankallas.
- Förvaltningens närvaro i sociala medier följs upp och utvecklas.
- Invånare bjuds in till möten för dialog och diskussion med förtroendevalda och tjänstemän.
- Översyn om behov av medborgarkontor eller motsvarande.

I juli 2014 tillsatte regeringen en demokratiutredning (kommittédirektiv 2014:111). Syftet var att analysera behovet av och utarbeta förslag till åtgärder för att öka och bredda engagemanget inom den representativa demokratin och för att stärka individens möjligheter till delaktighet i och inflytande över det politiska beslutsfattandet mellan de allmänna valen.

Demokratiutredningen har bland annat studerat det demokratiska arbetet mellan de allmänna valen. Ett exempel är kommuners och landstings arbete med medborgardialoger, deras syften och utmaningar med dialogerna. På Demokratidagen i Stockholm¹ den 11 maj i år presenterades en underlagsrapport från utredningen, där utredningens forskare tittat på kommuners och landstings medborgardialoger. Enligt rapporten är medborgardialoger användbara och kan vara framgångsrika för att öka deltagande och engagemang kring specifika frågor samt för att stärka medborgarnas inflytande. Regelverket och syftet med dialogen behöver vara tydligt och kommunicerat samt att återkopplingen är planerad och genomförs. Det sistnämnda

¹ Dagen arrangerades av Demokratiskolan i samarbete med Europeiska Kommissionen. Demokratiskolan startade 2012 som ett oberoende och ideellt informationsprojekt med syfte att lyfta fram demokratiska rättigheter genom att sprida information om konkreta möjligheter för medborgarna att påverka politiska beslut.

beskrivs som en viktig del för medborgarnas tillit och förtroende för kommunerna och landstingen samt den politiska ledningen.

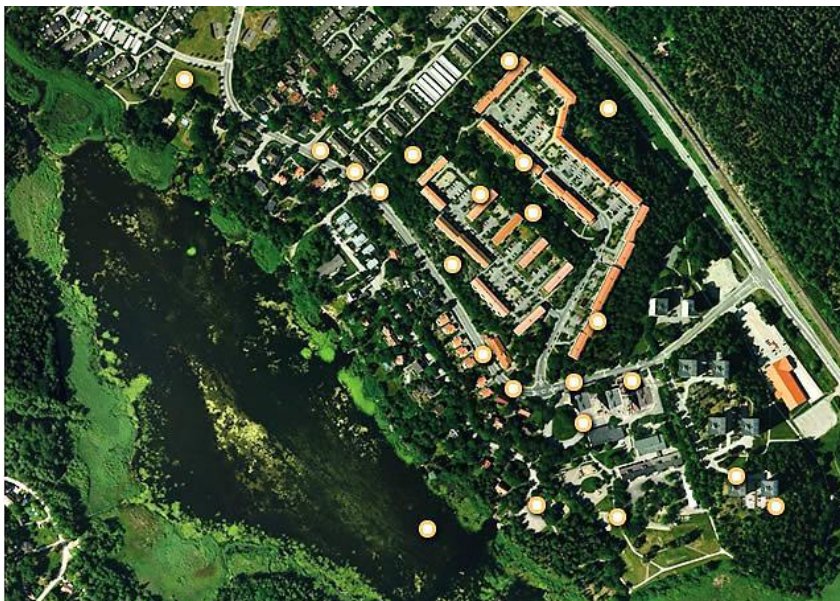
Ärendet

I stadsdelen Fagersjö bor cirka 3 000 invånare. I området finns, flerbostadshus, radhus och villor. Flerbostadshus är den vanligaste boendeformen i området och cirka 82 procent av de som bor i flerbostadshusen bor i hyresrätter. Andelen invånare med utländsk bakgrund är drygt 53 procent, vilket kan jämföras med stadsdelsområdet där motsvarande andel är 32 procent. (Källa: SWECO 2014).

I 2014 års val till kommunfullmäktige i Stockholm röstade 69,4 procent av Fagersjös invånare medan valdeltagandet i Stockholm som helhet var 81,6 procent. Det finns skillnader mellan stadsdelens inre valdistrikt, där valdeltagandet var 65,5 procent, och det yttre, där 74 procent av invånarna röstade.

Ett exempel på tidigare genomförd medborgardialog i Fagersjö är Boendedialogen som förvaltningen genomförde tillsammans med Familjebostäder i oktober 2011. Då lämnades drygt 800 synpunkter på hur Fagersjö kan förbättras. Vid återkopplingen året efter kunde några genomförda och planerade förbättringsåtgärder presenteras. Exempel på genomförda förbättringar utifrån synpunkterna är att plaskdammen renoverades och utvecklades och att en ny tvättstuga byggdes i en av Familjebostädernas fastigheter. Det var också en grupp ungdomar som lämnade önskemål om konstgräs till en bollplan i området. De lämnade sedan in önskemålet som ett medborgarförslag till stadsdelsnämnden och ungefär ett halvår senare kunde bollplanen med konstgräs invigas.

Satellitbilden på nästa sida visar exempel på åtgärder som genomfördes eller planerades i samband med Boendedialogen i Fagersjö (Källa: Boendedialogen.se).

I nämndens underlag för budget 2016 med inriktning för 2017 och 2018² och även i tertialrapport 1 2015³ beskrivs en försöksverksamhet för ökat demokratiskt deltagande och inflytande samt samhällsservice som föreslås etableras i stadsdelen Fagersjö.

Verksamheten planeras vara en mötesplats med utrymme för dialog och delaktighet samt en kontaktyta för samhällsservice och vägledning, där invånarna görs delaktiga i verksamhetens utveckling. Vidare planeras att förtroendevalda, föreningar, andra förvaltningar, organisationer och myndigheter ska involveras i verksamheten.

Mötesplatsen och kontaktytan ska ge utrymme för frågor som till exempel rör demokrati och inflytande, nämndens och stadens service och verksamheter, andra myndigheter samt ytterstadsutveckling. Hit hör också enklare konsumentvägledning och lotsverksamhet för lokala företagare och för invånare som är intresserade av att starta företag.

Förvaltningen har även på eget initiativ ansökt hos European Cultural Foundation om utvecklingsmedel för att bidra till skapandet av ett socialt hållbart Fagersjö och för att stödja de

² Behandlades vid sammanträdet den 23 april i år.

³ Behandlades vid sammanträdet den 21 maj i år.

boende i Fagersjö när det gäller att skapa ett funktionsblandat hus och mötesplats. Svar på ansökan väntas i juni i år.

Förvaltningen har också uppmärksammat medborgarinitiativ i Fagersjö, bland annat genom inlämnat medborgarförslag om en mötesplats och informationscentrum samt olika insatser och aktiviteter för att förändra och utveckla Fagersjö samt skapa en vi-känsla i området.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har uppmärksammat Farstas planer på att starta en försöksverksamhet. SKL har visat intresse av att samverka i utvecklingen, bland annat gällande medborgardialog och medborgarbudget. Nämnd och förvaltning får på så sätt möjlighet till expertstöd, till exempel genom följeforskare, föreläsningar och utbildningar. Förvaltningen har också fortsatt erfarenhetsutbyte med Botkyrka kommun.

Försöksverksamheten i Fagersjö ska ses som en första del i ett långsiktigt demokratiarbete för ökad delaktighet och inflytande samt samhällsservice för stadsdelsområdets invånare. Liknande insatser planeras för ytterligare områden i stadsdelsområdet, där det finns behov, med utgångspunkt från erfarenheter och lärdomar av försöksverksamheten i Fagersjö.

Demokratiarbetet och försöksverksamheten finansieras med de särskilda medel för demokrati- och utvecklingsarbete som kommunfullmäktige har avsatt och där Farsta i år har tilldelats 3,9 miljoner kronor.

Förvaltningens förslag

Stadsdelsnämnden uppdrar åt förvaltningen att starta en försöksverksamhet för ökat demokratiskt deltagande och inflytande samt samhällsservice i stadsdelen Fagersjö och att utveckla liknande mötesplatser och kontaktytor i andra stadsdelar där det finns behov, enligt den beskrivning som anges i ärendet.